روایت روز

روایت مادر بیمار مبتلا به ام‌پی‌اس:

قطعی برق؛ کابوس بیماران نادر

سمیه جاهدعطائیان

این روزها قطعی‌های مکرر برق فقط خاموشی خانه و خیابان‌ها را رقم نمی‌زند، بلکه زندگی بسیاری از بیماران را با تهدید جدی روبه‌رو کرده است. بیمارانی که حیاتشان به دستگاه‌های کمک‌تنفسی، اکسیژن‌ساز و تجهیزات پزشکی وابسته است، با هر بار قطع برق در آستانه بحرانی تازه قرار می‌گیرند. برای این خانواده‌ها، هر دقیقه خاموشی می‌تواند برابر با مرگ یا از دست رفتن داروهای حیاتی و گران‌قیمت باشد. در میان این بیماران، کودکان و جوانانی با بیماری‌های نادر مثل «ام‌پی‌اس» بیش از دیگران با خطر مواجه‌اند؛ بیماری‌ای که نه‌تنها زندگی روزمره، بلکه آینده خانواده‌ها را به طور کامل تحت تأثیر قرار داده است. «سمیه سبحان»، مادر امیرمحمد سبحانی ۲۳ ساله، یکی از این بیماران است که درباره شرایط فرزندش به «شرق» می‌گوید: «پسرم به بیماری نادری به نام ام‌پی‌اس تیپ چهار مبتلاست. این بیماری یک اختلال متابولیک است که به دلیل کمبود یک آنزیم در بدن ایجاد می‌شود. نتیجه این است که رشد بیمار متوقف می‌شود و به مرور تمام اعضای بدن از جمله قلب، ریه، کبد، طحال، چشم‌ها و عضلات درگیر می‌شوند. به همین دلیل قد پسر ۲۳ ساله‌ام فقط یک متر بوده و با مشکلات روز افزونی روبه‌روست». او با اشاره به مشکلات فعلی ادامه می‌دهد: «امیرمحمد نزدیک به پنج سال است که برای تنفس به دستگاه‌های اکسیژن‌ساز و ان‌آی‌وی وابسته است و بدون این دستگاه‌ها حتی لحظه‌ای قادر به نفس‌کشیدن نیست. به همین دلیل کوچک‌ترین قطع و وصل برق می‌تواند زندگی او را تهدید کند و همچنین به دستگاه‌های تنفسی آسیب جدی وارد کند». این مادر در توضیح نوع داروی حیاتی فرزندش می‌گوید: «کمبود آنزیمی به نام «ویمیزین» باعث بروز این بیماری شده است. این دارو به صورت آمپول در سرم و با استفاده از پمپ سرمی در بیمارستان، هفته‌ای یک بار تزریق می‌شود. این آنزیم و دارو درمان قطعی نیست، اما مانع پیشروی بیماری می‌شود. پسرم هر هفته به ۱۰ ویال از این دارو نیاز دارد. قیمت هر ویال در بازار آزاد حدود ۲۶ میلیون تومان است و اگر قرار بود آزاد تهیه کنیم، هزینه‌ای نزدیک به ۲۶۰ میلیون تومان در هفته داشت. خوشبختانه با تلاش‌های انجمن ام‌پی‌اس و اعتراض‌های خانواده‌ها مقابل وزارت بهداشت، این دارو رایگان در اختیار بیماران قرار گرفت؛ هرچند کمبود دارو و تحریم‌ها همچنان مشکلات زیادی برای ما ایجاد کرده است». او با اشاره به سایر هزینه‌های جانبی یادآور می‌شود: «خرید دستگاه‌های تنفسی هزینه هنگفتی داشت و ماسک ان‌آی‌وی هر دو، سه ماه یک بار باید تعویض شود که قیمت آن حدود دو تا سه میلیون تومان است. همچنین پسرم به طور مداوم از پوشک مولفیکس سایز شش استفاده می‌کند که بهای هر بسته آن اکنون حدود ۳۴۰ هزار تومان است. در مواقع اضطراری هم مجبور به استفاده از کپسول اکسیژن هستیم که هر بار پرشدن آن ۲۰۰ هزار تومان هزینه دارد و فقط برای دو ساعت پاسخ‌گوست. از طرف دیگر، رفت‌وآمد هفتگی به بیمارستان برای تزریق دارو با توجه به شرایط جسمی پسرم بسیار دشوار است».

خطر خراب‌شدن داروهای حیاتی

«سبحان»، مادر این بیمار جوان مبتلا به ام‌پی‌اس، ادامه می‌دهد: «بارها بابت قطعی برق با اداره برق تماس گرفته‌ام و شرایط پسرم را توضیح داده‌ام، اما تنها پاسخی که دریافت کرده‌ام این بوده است که باید موتور برق تهیه کنیم. با هزار سختی این کار را انجام دادیم، اما سؤال من این است که وقتی برق چهار ساعت قطع می‌شود، داروهای میلیاردی و کمیاب پسرم که باید در یخچال نگهداری شوند، چه سرنوشتی پیدا می‌کنند؟ اگر خراب شوند چه کسی پاسخ‌گو خواهد بود؟». «ام‌پی‌اس» گروهی از بیماری‌های ژنتیکی و بسیار نادر است که به دلیل نبود یا کمبود یک آنزیم خاص در بدن ایجاد می‌شود. وظیفه این آنزیم‌ها تجزیه و دفع مواد قندی پیچیده (گلیکوزآمینوگلیکان‌ها) است. وقتی این آنزیم‌ها وجود نداشته باشند یا درست کار نکنند، این مواد در سلول‌ها و اندام‌های مختلف تجمع می‌کنند و باعث اختلال در عملکرد بدن می‌شوند. زندگی خانواده‌هایی که فرزندانشان به بیماری‌های نادر و دستگاه‌های حیاتی وابسته‌اند، با هر قطعی برق به خطر می‌افتد. هزینه‌های سنگین داروها، تجهیزات پزشکی و خدمات درمانی در کنار کمبود و محدودیت‌های موجود، فشار روانی و مالی فراوانی بر خانواده‌ها وارد می‌کند. صدای مادرانی مانند سمیه سبحان که هر روز با ترس از از کار افتادن دستگاه‌ها و تهدید جان فرزندشان دست‌وپنجه نرم می‌کنند، یادآور این واقعیت است که بیماران نادر نیازمند توجه و حمایت ویژه‌ای از سوی مسئولان هستند تا زندگی و سلامتشان با کوچک‌ترین تهدیدی به خطر نیفتد.

گزارش «شرق» از ساخت‌وساز در ساحل شیبدراز قشم که زندگی یک گونه جانوری مهم را به خطر انداخته است

خانه‌خرابی لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی

محیط زیست قشم به‌عنوان متولی حفاظت از لاک‌پشت‌ها از اجرای وظایفش شانه خالی می‌کند

زینب رحیمی

ساحل «شیبدراز» قشم به عنوان محل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی در معرض تهدید قرار گرفته است اما اختلاف بین دو نهاد دولتی، حاشیه‌ساز این موضوع شده است. در روزهای گذشته فیلم و عکس‌هایی از اعتراض گروهی از اهالی روستای شیبدراز قشم به ساخت‌وساز در ساحل این روستا در فضای مجازی دست به دست می‌شود. در این تجمع اهالی روستا، درباره تخریب زیستگاه لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی ابراز نگرانی کرده‌اند، همچنین کودکان حاضر در تجمع پوسترهایی در دست گرفته‌اند که روی آن این‌طور نوشته شده است: «فضای عمومی حق همه روستاست»، «ما بچه‌لاک‌پشتیم و بی‌زبونیم لطفا ما رو اذیت نکنید». ماجرا بر سر ساخت‌وساز چند خانه و ویلا در ساحل شیبدراز قشم است که موجب نارضایتی تعدادی از اهالی این روستا شده است. آنها به واگذاری ساحل شیبدراز به افرادی خارج از روستای خود معترض‌اند و معتقدند این ساخت‌وساز در محل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌هاست. جیما فتاحی، فعال گردشگری و ساکن روستای شیبدراز قشم است و جزء مخالفان ساخت‌وساز در این ساحل. او در گفت‌وگو با «شرق» این‌طور توضیح می‌دهد: «هفت قطعه زمین، هریک به مساحت حدود هزار متر در ساحل شیبدراز، جداسازی و مجوز ساخت‌وساز برای آنها داده شده است. اینها از دریا ۶۰ متر فاصله دارند اما مجاورت آنها با محل تخم‌ریزی لاک‌پشت پوزه‌عقابی کمتر از ۶۰ متر است».

او درباره مالکان و عاملان ساخت‌وساز در ساحل شیبدراز می‌گوید: «از مجموع هفت قطعه زمین، دو قطعه متعلق به دو نفر از اهالی روستای شیبدراز است که هر دو از یک خانواده هستند. چهار قطعه هم متعلق به چهار نفر از اهالی یک روستای دیگر به نام دیرستان است و مردم به این اعتراض دارند که چرا ساکنان یک روستای دیگر در شیبدراز زمین گرفته‌اند، درحالی‌که برخی خانواده‌های شیبدراز با وجود داشتن چند فرزند بزرگسال هنوز خانه‌ای ندارند». جیما فتاحی درباره سابقه واگذاری ساحل شیبدراز به منظور ساخت خانه می‌گوید: «در سال ۹۷ چهار قطعه زمین در محدوده‌ای که محل تخم‌ریزی لاک‌پشت‌هاست، به چهار نفر از اهالی یک روستای دیگر واگذار شد که اعتراض اهالی روستای شیبدراز را به دنبال داشت. به‌همین‌دلیل ساخت‌وساز متوقف شد تا اینکه در سال ۱۴۰۱ در همین محدوده دو قطعه زمین بزرگ را به دو نفر از اهالی روستای شیبدراز واگذار کردند تا شاید اهالی روستای ما دست از مخالفت با ساخت‌وساز در این محدوده بردارند». بنابر گفته فتاحی دو نفر از اهالی روستای شیبدراز در شرایط غیرشفافی توانستند در سال ۱۴۰۱ دو قطعه زمین را تصاحب کنند اما آنها بعد از گرفتن زمین با سد محیط زیست مواجه شدند. این زن ۳۴ ساله ساکن در روستای شیبدراز می‌گوید: «در سال ۱۴۰۱ یکی از کسانی که زمین گرفته بود، به زیرسازی و بلوک‌چینی در یکی از این قطعات اقدام کرد اما با اعتراض و تجمع مردم مواجه و در همین سال ساخت‌وساز با مداخله اداره محیط زیست قشم زیر نظر منطقه آزاد متوقف شد. در تیرماه امسال هم این فرد با آوردن ماسه سعی داشت ساخت‌وساز را از سر بگیرد اما مردم شیبدراز مجددا جلوی کارش را گرفتند».

عکس: اصغر بشارتی، ایرنا

طفره مدیر محیط زیست قشم از پاسخ‌گویی

بنا بر گفته یکی از ساکنان روستای شیبدراز، در سال ۱۴۰۲ اداره محیط زیست سازمان منطقه آزاد قشم به ریاست محمدهاشم داخته جلوی ساخت‌وساز را در ساحل شیبدراز گرفت و پروژه را تعطیل کرد. اما به نظر می‌رسد همین مدیر از موضع قبلی خود عقب‌نشینی کرده و به «شرق» اعلام می‌کند که اینجا اصلا سایت لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی نیست و گروهی سعی دارند محیط زیست را بهانه‌ای برای مقاصد خود کنند. او می‌گوید: «خبر ساخت‌وساز در سایت لاک‌پشت‌ها کذب است. در آن منطقه تخلفات زیادی شده اما تخلفات ربطی به سایت حفاظت از لاک‌پشت‌ها ندارد. ساخت‌وساز بر مبنای طرح هادی روستا بوده و در واگذاری زمین تخلف نشده است. ضمن اینکه این طرح در استانداری تصویب شده است. تخلفی درباره سایت لاک‌پشت‌ها صورت نگرفته، بلکه دعوا بر سر منافع است و افراد سودجو حاضر نیستند به‌سادگی از آنجا بگذرند». با وجود ردوبدل‌شدن پیام‌های متعدد بین داخته و خبرنگار «شرق»، این مدیر دولتی از رفع ابهامات درباره این موضوع و پاسخ‌دادن به سئوالات خبرنگار طفره رفت و گفت: «از آنجایی که این موضوع تنش‌زا شده، علاقه‌ای به مصاحبه ندارد».

یک مدیر و دو برخورد

اما جیما فتاحی ساکن روستای شیبدراز ضمن ابراز گلایه شدید از محیط زیست سازمان منطقه آزاد قشم می‌گوید: «امسال به همراه تعدادی از اهالی روستای شیبدراز به محل کار آقای داخته، مدیر محیط زیست منطقه آزاد قشم، مراجعه کرده و خواستار توقف پروژه خانه‌سازی و ویلاسازی در ساحل شیبدراز شدیم اما او آب پاکی را روی دست ما ریخت و به ما گفت که موضوع از حیطه کاری محیط زیست خارج است و ساخت‌وساز را بلامانع اعلام کرد. این در حالی است که همین مدیر قبلا در سال ۱۴۰۲ جلوی ساخت‌وساز را گرفته بود و به ما گفته بود که اگر اینجا ۱۰ طبقه هم بسازند، آن را خراب می‌کنیم، چون اینجا ثبت ملی شده و سایت لاک‌پشت‌هاست اما امروز آقای داخته حرفش را عوض کرده و ادعا می‌کند اینجا سایت لاک‌پشت‌ها نیست. اگر محل تخم‌ریزی لاک‌پشت نیست، چرا همین اداره محیط زیست قشم چندین تابلو به فاصله‌های کوتاه در ساحل شیبدراز حاوی هشدارهایی درباره لاک‌پشت‌ها نصب کرده است؟».

قشم دو اداره محیط زیست دارد؛ یکی زیرمجموعه سازمان حفاظت محیط زیست است و دیگری زیرمجموعه سازمان منطقه آزاد. اداره‌ای که زیر نظر سازمان محیط زیست است، در نامه‌ای به فرمانداری قشم، بخشداری این منطقه و دهیاری شیبدراز مخالفت خود را با خانه‌سازی در ساحل شیبدراز اعلام و تأکید کرده است که بنیاد مسکن در کسب نظر سازمان محیط زیست کوتاهی کرده است. شاهمراد جعفری، رئیس اداره محیط زیست قشم زیر نظر سازمان حفاظت محیط زیست، به «شرق» می‌گوید: «بنیاد مسکن در حوزه ساخت‌وساز در ساحل شیبدراز و اجرای طرح هادی در این محدوده، هیچ مجوزی از سازمان محیط زیست نگرفته است. براساس آیین‌نامه تالاب در سال ۱۴۰۰ این محدوده به عنوان منطقه تالابی در نظر گرفته شده است، بنابراین براساس قوانین و مقررات و آیین‌نامه اجرائی اراضی مستحدث باید حداقل حریم ۱۵۰متری از دریا را رعایت کنند». جعفری با اشاره به تفاهم‌نامه بین بنیاد مسکن و محیط زیست منطقه آزاد، می‌گوید: «محیط زیست قشم زیر نظر منطقه آزاد، بخشی از ساحل شیبدراز را آزاد کرده و گفته است که می‌توان آن را واگذار کرد اما با توجه به اینکه این منطقه اثر طبیعی ملی است و رونق گردشگری و معیشت مردم هم به آن محدوده وابسته است، اصرار ما این است که آنجا واگذار نشود و از ساخت‌وساز در آن جلوگیری شود».

بنیاد مسکن از محیط زیست مجور نگرفته

محل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی بهمن ۱۳۹۰ به عنوان اثر طبیعی ثبت ملی شده است. رئیس محیط زیست قشم می‌گوید: «ما مخالف ساخت‌وساز در ساحل شیبدراز هستیم و یک نامه خطاب به بخشدار، فرماندار و دهیار تنظیم کرده و در آن تأکید کردیم که بنیاد مسکن هیچ‌گونه مجوزی برای طرح هادی از محیط زیست نگرفته است و باید از هرگونه ساخت‌وساز خودداری شود». جعفری با اشاره به اینکه کتمان‌کردنی نیست که ساحل شیبدراز محل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی است، می‌گوید: «چندین سال است مردم برای حفاظت از آن تلاش می‌کنند و هر سال در رسانه‌ها گزارش‌هایی از سایت تخم‌گذاری لاک‌پشت‌ها در ساحل شیبدزار منتشر می‌شود».

جیما فتاحی، فعال حوزه گردشگری، هم گلایه‌ش را درباره مسئولان محیط زیست قشم این‌طور ادامه می‌دهد: «در سال ۱۳۹۶ قصد داشتیم در همین منطقه که حالا ساخت خانه و ویلا در آن شروع شده، مجوز ساخت مجموعه‌ای برای تعاونی صنایع دستی و فعالیت ۲۰۰ زن کارآفرین را بگیریم اما محیط زیست سازمان منطقه آزاد قشم که آن موقع هم آقای داخته ریاست آن را برعهده داشت، با طرح ما مخالفت کرد و دلیل مخالفت را ایجاد شرایط ناامن و خطرناک برای لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی مطرح کرد، اما حالا از نظر همان رئیس ساخت‌وساز در ساحل شیبدراز در نزدیکی محل تخم‌ریزی لاک‌پشت‌ها بدون مانع اعلام شده است». او با اشاره به اینکه اداره محیط زیست قشم باید بیشتر از مردم نگران زیستگاه لاک‌پشت‌ها باشد، این‌طور ادامه می‌دهد: «از اسفند تا خردادماه هر سال لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی برای تخم‌ریزی به ساحل شیبدراز می‌آیند. اهالی روستای شیبدراز هم در این مدت در ساحل رفت‌وآمد نمی‌کنند تا خطری لاک‌پشت‌ها را تهدید نکند اما حالا متولی حفاظت از لاک‌پشت یعنی محیط زیست قشم، از اجرای وظایفش یعنی حفاظت از لاک‌پشت‌ها شانه خالی می‌کند». محمدهاشم داخته با اینکه ادعا می‌کند محل ساخت خانه‌ها در این ساحل هیچ ربطی به سایت لاک‌پشت ندارد اما تیرماه امسال در مصاحبه‌ای از تولد ۷۸۶ لاک‌پشت پوزه‌عقابی در ساحل شیبدراز خبر داده بود. همچنین این مدیر دولتی در نامه‌ای که به گزارش پیوست می‌شود، در اسفندماه سال ۱۴۰۳ خطاب به دهیار شیبدراز با اشاره به شروع فصل تخم‌ریزی لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی و با تأکید بر اینکه اینها گونه در معرض خطر انقراض هستند، خواسته بود که قایق‌های موجود در ساحل جمع‌آوری و مسیرهای دسترسی سواره به ساحل بسته شود و درباره کم‌کردن نور مغازه‌ها، خانه‌ها و مسجد مشرف به محل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌ها هم اقدام شود. پیرو اعتراض اهالی شیبدراز به ساخت‌وساز، دادستان قشم هم اعلام کرده است: هرگونه عملیات ساخت‌وساز و انتقال ابزارآلات به محدوده حریم تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی در روستای شیبدراز تا زمان بررسی دقیق موضوع ممنوع است. در ایران ۱۰ گونه لاک‌پشت از شش خانواده وجود دارد. دراین‌میان جمعیت لاک‌پشت پوزه‌عقابی نگران‌کننده است و در فهرست قرمز (IUCN) یا اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت قرار دارد. لاک‌پشت‌های پوزه‌عقابی به عنوان جمعیت لانه‌ساز و تولیدمثل‌کننده شناخته می‌شوند که عمدتا در خلیج فارس و جزایر زندگی می‌کنند اما تخریب زیستگاه‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل تهدید لاک‌پشت‌ها ازجمله پوزه‌عقابی‌هاست.

خبرخوان

مرگ سالانه ۲۰ هزار ایرانی در جاده‌ها

ایسنا: وزیر بهداشت از مرگ سالانه حدود ۲۰ هزار نفر در جاده‌ها و به دلیل تصادفات خبر داد و گفت: «اغلب کشته‌های تصادفات جوان هستند و طبیعی است در جوان‌سازی جمعیت یکی از اولویت‌ها نیز باید پیشگیری از این مرگ‌ها باشد و در کنارش اقدامات دیگر را هم انجام داد». محمدرضا ظفرقندی ادامه داد: «طبیعی است که در بحث تصادفات باید دستگاه‌هایی مانند وزارت راه و سازمان برنامه و پلیس کمک کنند. در بحث آلودگی هوا نیز همین طور و باید دستگاه‌های مختلف پای کار آیند. در مجموع جوانی جمعیت یک عزم و سازماندهی و برنامه‌ریزی ملی و علمی می‌خواهد که داریم انجام می‌دهیم». او در ادامه به موضوع آلودگی هوا، مرگ‌ومیر ناشی از آن در کشور و همچنین ورود وزارت بهداشت به این موضوع اشاره کرد و افزود: «سالانه ۷۰۰ هزار کودک در دنیا به دلیل آلودگی هوا از بین می‌روند. بی‌تردید این سرمایه‌سوزی است».

اجرای «مکمل‌یاری» در مدارس

ایسنا: معاون بهداشت وزارت بهداشت از اجرای طرح مکمل‌یاری در مدارس در سال تحصیلی جدید خبر داد. علیرضا رئیسی درباره چگونگی تأمین اعتبار اجرای طرح مکمل‌یاری در مدارس کشور گفت: «اعتباری که سالانه در اختیار دانشگاه‌های علوم‌پزشکی کشور قرار می‌دهیم از محل اعتبار یک درصد ارزش افزوده است». او ادامه داد: «اعتبار تجهیزات و مکمل‌ها حدود شش هزار میلیارد تومان (همت) است تا دانشگاه‌های علوم‌پزشکی بتوانند نسبت به تأمین تجهیزات و مکمل‌ها اقدام کنند. این طرح از مهرماه آغاز می‌شود و تا پایان سال تحصیلی ادامه دارد».

برخورد با ترویج‌کنندگان خشونت

ایسنا: رئیس پلیس فتا پایتخت از برخورد پلیس فتا با ترویج‌کنندگان خشونت در فضای مجازی خبر داد. داوود معظمی‌گودرزی گفت: «با افرادی که در فضای مجازی قصد ترویج خشونت را دارند به دو روش برخورد می‌شود. روش اول مخصوص افرادی است که در این باره تولید محتوا می‌کنند و روش دوم مخصوص افرادی است که این محتواها را نشر می‌دهند. قانون هر دو این موارد را جرم‌انگاری کرده. پلیس نیز خارج از نوبت به این پرونده‌ها رسیدگی می‌کند». او با اشاره به اینکه برخورد با این افراد از اولویت‌های پلیس است، افزود: «از ابتدای امسال نیز برخورد با این افراد شدت گرفته، مجرمان دستگیر و به مراجع قضائی معرفی شده‌اند. همچنین صفحات آنها در همه شبکه‌های اجتماعی مسدود شده است».

جدول ۵۱۳۵ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- شهر شگفت‌انگیز برزیل- مقابل فرع ۲- از حروف مقطعه قرآن- متخصص در کارهای ساختمانی- پایتخت هنر و فرهنگ استرالیا ۳- تفریق- نگاه- کندذهن ۴- قسمتی از فشنگ- ریشه در آداب و رسوم قدیم دارد- مذکر ۵- ذریه- اقامت گزیدن- رقیق نیست ۶- یکپارچه و هماهنگ- خدای هندو- واحد شمارش کاغذ ۷- خمیدگی کاغذ- حداقل- در بیان علت به کار می رود ۸- سوره هشتادوهفتم- سنگینی معده بر اثر هضم‌نشدن غذا- در را به چارچوب متصل می کند ۹- بخش خارجی هر چیز- از سازهای بادی محلی موسیقی ایران- بله انگلیسی ۱۰- روی دوش اندازند- ورزش نابینایان- اقدام به کار خطرناک ۱۱- غرور- دندان‌های نیش- عنصر اصلی هنر نقاشی ۱۲- مخترع تلفن- پرحرف- ظریف و خوشایند ۱۳- نوعی سنگ آذرین- ذلت و خواری- هدیه‌دادن ۱۴- رمانی نوشته سیامک گلشیری- بازداشت‌کردن- قومی ایرانی ۱۵- خجلت- کتاب داستان ۱۰جلدی نوشته میشل زواگو

عمودی:

۱- بخشاینده- پیرو، دنباله‌رو- عفو ۲- کشوری عربی در خاورمیانه- پایکوبی و دست‌افشانی صوفیان- آسانسور ۳- نمایشنامه ای از شکسپیر- یوغ- محل رشد جنین ۴- هلاک و نابودی- سوره پنجاه‌وهفتم قرآن- توده مردم عادی ۵- صوت شگفتی- شش‌ضلعی- معشوق زیبا- سبکی در موسیقی پاپ غربی ۶- علم وراثت- همسرگزیدن- آخرین حرف الفبای یونانی ۷- همسر حوا- وسیله‌ای برای برقراری ارتباط تصویری اینترنتی- گیشه بلیت‌فروشی ۸- زنان عرب- گروهی از جانوران بی‌مهره- پدر آذری ۹- پاک‌شده با آب- دلداده مجنون- عددی دورقمی ۱۰- داستان بلند- مستراح- برخورد ۱۱- افسارگسیخته- ظرف سفالی دهان‌گشاد- از سازهای زهی مضرابی موسیقی سنتی ایران- حرف دهن‌کجی ۱۲- خسیس- دروغی- شهری در فلسطین ۱۳- زادگاه حضرت ابراهیم(ع)- نوعی اسباب‌بازی- خروج ناگهانی و شدید هوا از ریه ۱۴- چشم‌پوشی- اما- بسیار شکمو ۱۵- چراغ پیه‌سوز قدیمی- ناموزون- نوشین

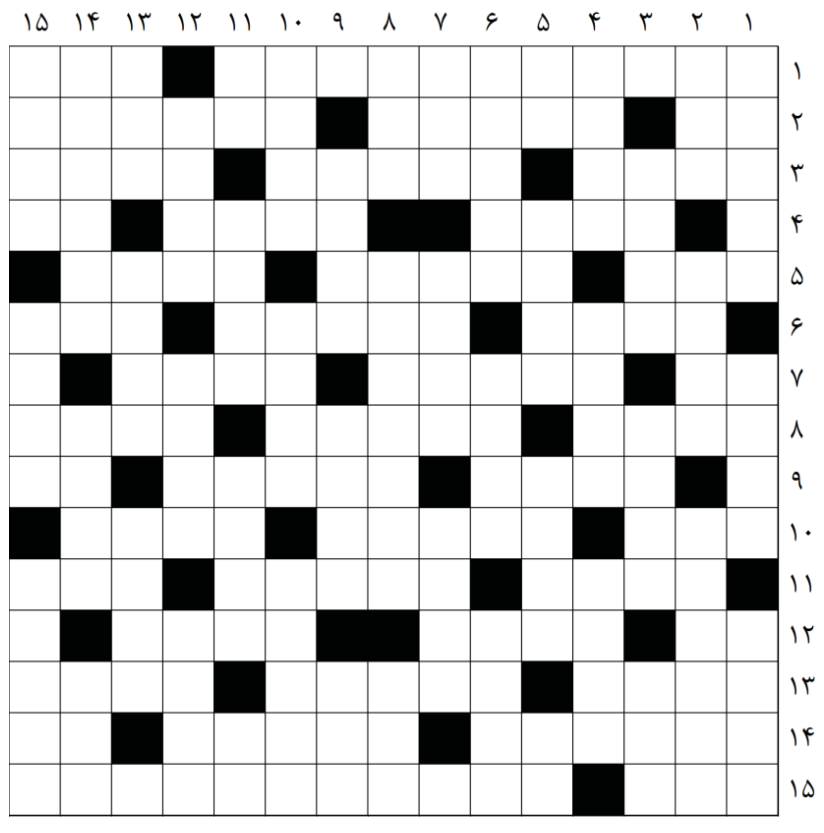

حل سودوکو ۴۱۳۰

۶	۵	۳	۴	۷	۱	۲	۸	۹
۴	۲	۱	۸	۶	۹	۳	۵	۷
۷	۸	۹	۳	۵	۲	۶	۴	۱
۱	۳	۶	۵	۹	۸	۷	۲	۴
۸	۹	۲	۷	۱	۴	۵	۳	۶
۵	۷	۴	۶	۲	۳	۹	۱	۸
۳	۶	۷	۱	۴	۵	۸	۹	۲
۲	۴	۵	۹	۸	۶	۱	۷	۳
۹	۱	۸	۲	۳	۷	۴	۶	۵

۲	۵	۸	۷	۴	۶	۱	۳	۹
۷	۳	۹	۸	۲	۱	۴	۶	۵
۱	۶	۴	۵	۹	۳	۲	۷	۸
۹	۱	۵	۳	۸	۷	۶	۲	۴
۶	۴	۷	۹	۵	۲	۳	۸	۱
۸	۲	۳	۱	۶	۴	۵	۹	۷
۵	۸	۱	۶	۳	۹	۷	۴	۲
۴	۹	۶	۲	۷	۵	۸	۱	۳
۳	۷	۲	۴	۱	۸	۹	۵	۶

حل جدول ۵۱۳۴

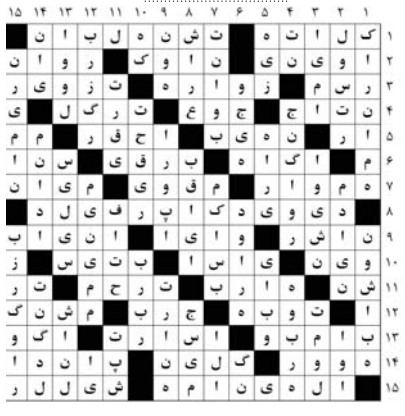

سودوکو سخت ۴۱۳۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

			۶	۵		۷	۸	
		۹				۳		
		۷	۸			۶		۲
۳	۵		۷					۴
				۲				
۶					۴		۲	۷
۱		۶			۵	۴		
		۵				۲		
	۲	۴		۱	۷			

سودوکو ساده ۴۱۳۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۱		۶		۸	۲	۷
			۲			۵	۱	
		۷		۵	۸			
			۶			۹		۲
	۲			۳			۶	
۶		۸			۵			
			۷	۴		۶		
	۱	۳			۶			
۴	۶	۲		۱		۷		